Gemeente
Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de gemeenteraad

Datum: 3 juli 2019
Onderwerp: Scenario's raamprostitutie binnenstad
Bijlage: Achtergrondinformatie prostitutiebranche Amsterdam

Geachte leden van de raad,

Over prostitutie, raamprostitutie en vooral 'the red light district' heeft iedere Amsterdammer een mening. Elke beleidswijziging wordt op de voet gevolgd en leidt dikwijls tot felle discussies bij sekswerkers, exploitanten, buurtbewoners en geïnteresseerde Amsterdammers. Het is dan verleidelijk om te kiezen voor de status quo en om prostitutie te laten voor wat het is, een bedrijfstak die kwetsbaar is voor misdaad en uitbuiting maar zich moeilijk laat beïnvloeden door buitenaf.

De afgelopen jaren is de prostitutiebranche echter veranderd, zowel het vergunde als onvergunde deel ervan. De dominantie van grote stromen toeristen, dagjesmensen en feestvierders heeft negatieve effecten op het welzijn van de sekswerkers in het gebied. Zij worden bekeken als een attractie, dikwijls uitgelachen en uitgescholden en tegen hun zin gefotografeerd. Het werven van klanten wordt moeilijker omdat deze nauwelijks ongezien een sekswerker kunnen bezoeken. Voor veel sekswerkers – meestal buitenlandse vrouwen – geldt dat ze weinig verweer hebben en in toenemende mate kwetsbaar worden. Daarbij ervaren ook de bewoners en andere bedrijven op de Wallen grote overlast van de toeristenstroom.

Terwijl de vergunde raamprostitutie op de Wallen onder druk staat neemt ondertussen de onvergunde prostitutie een grote vlucht. Meer sekswerkers bieden hun diensten online aan en werken buiten het zicht van de overheid. Sommige sekswerkers geven aan hiervoor bewust te kiezen vanwege lagere kosten, de anonimiteit en de flexibiliteit. Door registratie en controles is de verleiding om de overstap naar de vergunde sector te maken niet altijd even groot. Mannelijke sekswerkers, die vooral actief zijn via internetplatforms en apps, lijken in het vergunde deel ook geen geschikte werkplek te vinden. Bij controles op de onvergunde branche worden echter ook personen aangetroffen die zich in zeer kwetsbare omstandigheden bevinden. Dan is er sprake van seks in ruil voor drugs of van mensen die vermoedelijk slachtoffer zijn van mensenhandel en met meerdere personen in vaak gedwongen omstandigheden vanuit één appartement werken. Ook zijn er signalen dat (trans) sekswerkers zonder status in Nederland met hun illegaliteit worden gechanteerd om (onveilige) handelingen te verrichten. Het is een illusie te denken dat misbruik en

uitbuiting geheel uitgebannen kunnen worden, maar de beleidsinspanningen moeten er op zijn gericht om mensenhandel en illegale prostitutie te minimaliseren door sekswerkers een alternatief te bieden: buiten de prostitutie of in de vergunde branche waar zij beter beschermd kunnen worden. Onderaan deze brief treft u nog verdere achtergrond over prostitutie in Amsterdam.

In deze brief worden scenario's gepresenteerd waarmee de discussie over raamprostitutie in Amsterdam wordt geopend. De scenario's richten zich op de raamprostitutie op de Wallen/ het Singelgebied waar de respectloze bejegening van sekswerkers en de overlast van grote groepen bezoekers dwingt tot ingrijpen. Onvermijdelijk zal een ingrijpen echter effecten hebben op andere delen van de stad, zoals wijzigingen in de vergunde branche ook gevolgen hebben voor de onvergunde branche en vice versa. Anders gezegd, mocht uit de publieke en politieke discussie volgen dat het aantal ramen op de Wallen verder wordt teruggedrongen dan kan dat betekenen dat zich elders in de stad (bij de Ruysdaelkade) toeristen verzamelen.
Het inrichten van een nieuwe prostitutielocatie aan de rand van de stad, waar bijvoorbeeld uurhuur van kamers mogelijk is, zou kunnen betekenen dat sekswerkers die nu illegaal vanuit huis opereren verleid raken om in de vergunde sector te gaan werken.

Achtergrond: Aanpak binnenstad

De unieke Amsterdamse binnenstad met zijn Unesco-status verdient het om gekoesterd en gewaardeerd te worden en met de grootst mogelijke zorg te worden behandeld. Tegelijkertijd zorgt de aantrekkelijkheid van onze binnenstad voor grote uitdagingen. Het historische stadscentrum dreigt een probleemgebied te worden waar overlast en eenzijdige commercie overheersen. Door de grote aantallen toeristen is het voorzieningenniveau in het gebied sterk veranderd en voor een groot deel op toeristen gericht. De openbare ruimte wordt gedomineerd door functies die vrijwel allemaal een uitstraling hebben die refereert aan seks, drugs en drank. Telkens hogere bezoekersaantallen, wangedrag, verschraling van het winkelaanbod, stijgende vastgoedprijzen, vercommercialisering van de openbare ruimte, criminele ondermijning vragen om maatregelen. Bovendien staat de buurttevredenheid sterk onder druk. Bedrijven en mensen die op de Wallen wonen en werken ervaren veel overlast

Om de binnenstad als historisch en vrijzinnig hart van onze stad te bewaren is een fundamentele aanpak vereist en deze krijgt in stappen vorm. Na de zomer zal de visie op de toekomst van de binnenstad worden gepresenteerd. Vervolgens zal het college met een voorstel komen hoe zij denkt dat die visie gerealiseerd kan worden. Oplossingen zijn niet eenvoudig en dienen een samenspel te zijn van wijzigingen op meerdere fronten.

Prostitutiebeleid is complex omdat het niet alleen over de plek (Wallen, Ruysdaelkade et cetera) en de variatie in bedrijfsvoering (raam, escort, bordelen) gaat maar ook over legaliteit en illegaliteit, over gezondheidszorg, mensenrechten, overlast en veiligheid. De ervaring leert dat die complexiteit kan leiden tot passiviteit, tot de beleidsbeslissing om zaken maar te laten voor wat ze zijn.
Het college maakt welbewust een andere keuze. De nijpende situatie in de binnenstad, de aanhoudende vermoedens van mensenhandel en misbruik in

combinatie met de groei van de onvergunde branche dwingen om het prostitutiebeleid opnieuw te agenderen. Aangezien 'the red light district' een deel is van de historische identiteit van de stad, waar veel Amsterdammers meningen en emoties bij hebben, wil het college zoveel mogelijk mensen in staat stellen mee te denken en mee te praten over verandering ervan. De vier scenario's die het college in deze brief presenteert stellen mensen in staat hun mening te vormen en actief mee te denken over verbetering van het beleid.
Wel heeft het college uitgangspunten geformuleerd die leidend en niet-onderhandelbaar zijn in de publieke en politieke discussie: elke verandering in de prostitutiebranche moet ten dienste staan van 1. versterking van de mensenrechten, 2. Het terugdringen van misdaad en 3. het verminderen van de overlast in de binnenstad.

Op de volgende pagina's wordt uitgebreid beschreven hoe het college het maatschappelijke debat voor zich ziet, welke uitgangspunten zij daarbij hanteert en vooral welke vier scenario's inzet zijn.

Maatschappelijk debat
Het college wil niet alleen vanaf de vergadertafel opereren, maar hoopt door inbreng van velen tot oplossingen te komen. Als startpunt voor een open debat wordt in deze brief een viertal scenario's geschetst voor raamprostitutie op de Wallen/ Singelgebied. Om iedereen goed te betrekken bij de gedachtevorming zullen er in het Compagnietheater twee bijeenkomsten worden georganiseerd op woensdag 10 (vanaf 17.30 uur) en vrijdag 12 juli (vanaf 20.00 uur) voor belanghebbenden (sekswerkers, exploitanten, bewoners e.a.) en andere geïnteresseerden. U bent daar uiteraard ook van harte welkom.

In de zomerperiode zal een verkenner op bezoek gaan op de Wallen en in het Singelgebied, en open spreekuur houden. Het verslag hiervan gebruiken we voor een vervolg-maatschappelijk debat en het debat met uw raad na de zomer. In vervolg op het raadsdebat worden eind 2019 één of twee geselecteerde scenario's aan u gepresenteerd die ook zijn uitgewerkt op de financiële en juridische aspecten. Voorafgaand aan het raadsdebat over het finale scenario zullen opnieuw publieke bijeenkomsten in de stad worden georganiseerd.

In de eerste gedachtevorming over de scenario's heb ik diverse experts waaronder Herman Bolhaar (Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen) Jan Pronker (commissaris politie, Eenheidsleiding Politie Amsterdam) en Arre Zuurmond (ombudsman van Metropool Amsterdam) gevraagd om een onafhankelijke en kritische eerste blik op de scenario's. Zij schetsen onder meer het belang van heldere regels en toezicht op de vergunde prostitutie, het belang van veilige vergunde werkplekken, en -uit oogpunt van voorkomen van misstanden en mensenhandel- het belang van controle op de prostitutiebranche. Ook het belang van

bestrijden van drugsgebruik in de horeca en drankgebruik op straat wordt door deze experts aangewezen als bron van overlast in het gebied. Ik blijf met hen in contact over de ideeën die zij hebben over de verdere uitwerking van scenario's.

Uitgangspunten bij scenario's vergunde raamprostitutie Wallen/Singelgebied
Specifiek voor de toekomst van de prostitutie op de Wallen en in het Singelgebied kiest het college voor de volgende uitgangspunten:

Waarborgen van mensenrechten

- Emancipatie: keuzevrijheid en zelfstandigheid (binnen de vergunde branche of om uit de branche te stappen);
- Gelijke en waardige behandeling zonder onderscheid naar afkomst, gender, geaardheid en beroep;
- Veiligheid en bescherming (toegang tot zorg en hulp, handhaving/toezicht);
- Goede en menswaardige werkomstandigheden.

Voorkomen en bestrijden van ondermijnende activiteiten in de raamprostitutie

- Tegengaan van mensenhandel (seksuele/arbeidsuitbuiting);
- Tegengaan van witwassen/fraude.

Voorkomen en bestrijden van overlast voor bewoners en andere ondernemers

- Aanvaardbare drukte;
- Normaal/respectvol gedrag van bezoekers;
- Voorzieningen die aansluiten bij woon- en werkomgeving;
- Schone openbare ruimte.

Vier scenario's
Aan het ontwikkelen van scenario's liggen vier variabelen ten grondslag:
1. het aantal ramen op Wallen/Singelgebied
2.de locatie van (raam) prostitutie: op Wallen/Singelgebied of elders
3. de zichtbaarheid van prostitutie (raam-functie)
4. de toegang tot de Wallen/Singelgebied

Binnen deze scenario's zijn variaties mogelijk en bij elk scenario kunnen er onderdelen uit andere scenario's geleend worden. Zo is bijvoorbeeld bij het scenario 'zichtbaarheid prostitutie' denkbaar dat gekozen wordt om prostitutie volledig onzichtbaar te maken vanaf de straat, maar ook om te kiezen voor een middenweg waarbij de keuze blijft bestaan om zowel met gordijnen open (raamprostitutie) als met gordijnen dicht klanten te werven.

Een andere keuze die hier gemaakt kan worden is het al dan niet reguleren van de toegang tot de Wallen/Singel via een tourniquetfunctie, om zo de drukte in goede banen te leiden en misstanden te voorkomen.

Het combineren van al deze verschillende variaties zou tot een zeer groot aantal scenario's leiden. Om het open debat te ondersteunen zijn er nu vier scenario's geformuleerd die uitersten representeren. Deze vier scenario's beantwoorden in meer en mindere mate positief aan de hierboven genoemde vaste uitgangspunten.
Bij elk scenario geldt wel de noodzaak van 'flankerende' maatregelen om te zorgen dat een scenario voldoende recht doet aan de uitgangspunten. Zo kan in sommige scenario's extra handhaving en toezicht in de vergunde en onvergunde sector nodig zijn, of intensivering van de geboden zorg.

Het is van belang om te beseffen dat de Wallen van oudsher aantrekkingskracht lijken te hebben op sectoren waarin problemen van criminele ondermijning en mensenhandel een rol spelen. In de geschetste scenario's raamprostitutie wordt daar rekening mee gehouden, maar er is meer nodig om deze problemen op te lossen. Om ondermijning in de stad tegen te gaan is daarom recent daarom het Amsterdams programma 'de weerbare stad' ontwikkeld. In het tweede deel van 2019 verschijnt het Masterplan Handhaving waarmee het college de handhaving effectiever probeert te organiseren en in te zetten. Daarnaast is de politie actief in de prostitutiebranche om mensenhandel te bestrijden.

In schematisch overzicht zijn de scenario's als volgt.

SCHEMATISCHE SAMENVATTING VAN RAADSBRIEF SCENARIO'S TOEKOMST RAAMPROSTITUTIE IN DE BINNENSTAD

Aanleiding

Toekomstperspectief voor – in eerste instantie – raamprostitutie op de Wallen/Singel, op zo'n wijze dat (a) de mensenrechten gewaarborgd worden, (b) ondermijnende activiteiten in de prostitutie en (c)overlast voor bewoners en andere ondernemers voorkomen en bestreden worden.

Doel

1. Ontwikkelingen in prostitutiebranche
2. Hervorming binnenstad
3. Toezegging aan raad om met aanpassing Amsterdamse prostitutiebeleid te komen

Werkwijze

1. Open discussie met raad, prostitutiebranche en samenleving
2. Onder voorwaarde dat toekomstperspectief bijdraagt aan alle drie de hiervoor genoemde uitgangspunten
3. Scenario's die uitersten van toekomstperspectief markeren

Uitgangspunten

Waarborgen van de mensenrechten

- Emancipatie: keuzevrijheid en zelfstandigheid (binnen vergunde branche of om uit branche te stappen
- Gelijke en waardige behandeling zonder onderscheid naar afkomst, gender, geaardheid en beroep
- Veiligheid en bescherming (toegang tot zorg en hulp, handhaving/toezicht)
- Goede en menswaardige werkomstandigheden (werkplek, locatie)

Voorkomen en bestrijden van ondermijnende activiteiten in prostitutie

- Tegengaan mensenhandel (seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting)
- Tegengaan van fraude en witwassen

Voorkomen en bestrijden van overlast voor bewoners en andere ondernemers

- Aanvaardbare drukte
- Normaal/respectvol gedrag van bezoekers
- Horeca (en andere voorzieningen) die aansluiten bij de woon- en werkomgeving
- Schone openbare ruimte

+

Variabelen

Aantal ramen / werkplekken*

- Geen
- Minder dan huidig beleid Wallen/Singel
- Hetzelfde als huidig beleid Wallen/Singel
- Meer

Locatie

- Op Wallen/Singel
- Op Wallen/Singel + elders in (binnen)stad
- Uitsluitend elders in (binnen)stad

Zichtbaarheid / etalagefunctie

- Gordijnen open
- Gordijnen dicht
- Combinatie van gordijnen open en dicht

Toegang

- Vrije toegang vanaf de straat
- Gereguleerd (toegangspoorten, entrees)
- Combinatie vrije toegang en gereguleerd

=

Scenario's

0
Voortzetting huidig beleid op Wallen / Singel

Dat wil zeggen: op Wallen/Singel maximaal 330 ramen die zichtbaar blijven en vrij toegankelijk zijn vanaf de straat + Pilot 'gordijnen dicht'

Huidige situatie is aanleiding voor discussie over andere maatregelen (scenario's). Daarom is huidige situatie als – O – omschreven en geen scenario

1
Alle gordijnen dicht op Wallen / Singel

Dat wil zeggen: op Wallen/Singel maximaal 330 werkplekken (zoals: prostitutiehotel) die niet meer zichtbaar zijn vanaf de straat **

Variaties binnen dit scenario:
Aantal: gelijk of minder aantal werkplekken dan huidig beleid
Toegang: vrij, gereguleerd of combinatie

2
Minder ramen / werkplekken op Wallen/Singel, verplaatsing naar elders (binnen)stad

Dat wil zeggen: op Wallen/Singel deels sluiten van ramen en verplaatsen naar elders in (binnen)stad **

Variaties binnen dit scenario:
Ipv raam een andere werkplek (zoals: prostitutiehotel)
Aantal elders: gelijk aan verplaatsing vanuit Wallen, minder of meer
Zichtbaar: open, dicht of combinatie
Toegang: vrij, gereguleerd of combinatie

3
Geen ramen / werkplekken op Wallen / Singel, verplaatsing naar elders (binnen)stad

Dat wil zeggen: op Wallen/Singel sluiten van alle ramen en verplaatsen naar elders in (binnen)stad **

Variaties binnen dit scenario:
Ipv raam een andere werkplek (zoals: prostitutiehotel)
Aantal elders: gelijk aan verplaatsing vanuit Wallen, minder of meer
Zichtbaar: open, dicht of combi
Toegang: vrij, gereguleerd of combinatie

4
Meer ramen / werkplekken op Wallen / Singel

Dat wil zeggen: huidig beleid van maximaal 330 ramen op Wallen/Singel wijzigen in meer ramen/werkplekken **

Variaties binnen dit scenario:
Ipv raam een andere werkplek (zoals: prostitutiehotel)
Zichtbaar: open, dicht of combinatie
Toegang: vrij, gereguleerd of combinatie

* Onder werkplek wordt verstaan iets anders dan raam (bijvoorbeeld: prostitutiehotel)
** Om scenario's aan alle drie de uitgangspunten te laten voldoen, waarschijnlijk ook nog flankerende maatregelen nodig

0-situatie: Alles blijft bij het oude (voortzetting van huidig beleid in de binnenstad)
In de '0-situatie' blijft alles bij het oude. Dat betekent: we zetten het huidige beleid voort. In Amsterdam zijn 3 gebieden waar vergunde raamprostitutie plaatsvindt (Ruysdaelkade, Singelgebied, Wallen), er zijn vergunde clubs op diverse locaties in de stad en en er zijn vergunde escortbedrijven (niet locatie-gebonden). Conform het raadsbesluit 'herijking' uit 2015 (binnen voormalig project 1012) worden nog 37 ramen gesloten in het Sint Annenkwartier en blijven 46 ramen open die nu planologisch-juridisch zijn 'wegbestemd'. Het aantal ramen in het gebied blijft dan dus maximaal 330, zichtbaar vanaf straat, en de Wallen/Singel blijven vrij toegankelijk. Verder worden er (in ieder geval tot de invoering van de nieuwe 'Wet regulering sekswerk') geen aanpassingen gedaan in de APV en het prostitutiebeleid. Gezien de overlast door de grote drukte die nu al wordt ervaren op de Wallen is dit geen wenselijke situatie.

scenario 1 : Alle gordijnen dicht op de Wallen en Singel
In dit scenario blijft de prostitutie op de Wallen, maar krijgt het een geheel andere vorm. De werkplekken blijven aanwezig, maar de sekswerkers zijn niet meer zichtbaar vanaf de straat. De zogeheten 'etalagefunctie' komt in dit scenario te vervallen. Dit betekent dat de sekswerkers hun klanten op een andere wijze moeten werven. Dit kan mogelijkheden bieden voor mannelijke en transgender sekswerkers die niet achter ramen willen werken. Binnen dit scenario zijn variaties mogelijk. Een denkbare variatie zou bijvoorbeeld zijn dat het aantal werkplekken in het gebied kleiner wordt en elders in Amsterdam wordt gecompenseerd. De toegang tot het gebied kan worden gereguleerd, om er voor te zorgen dat het niet te druk wordt in het gebied, of dat alleen mensen die in het gebied een bestemming hebben worden toegelaten.

Impressie
Het kijktoerisme bij de ramen op de Wallen/Singel vervalt. Voor een deel van de huidige bezoekers zal er daarom geen reden meer zijn om naar de Wallen te gaan. Het wordt daardoor rustiger op straat. Bezoekers die wel voor de sekswerkers komen hebben de ruimte. Via internet kunnen zij in contact komen met de sekswerkers. Met een handige nieuwe app kunnen zij als ze langs de ramen lopen zien welke sekswerker zich daar bevindt en welke diensten hij of zij aanbiedt. De sekswerkers hoeven zich niet meer achter het raam op te stellen waardoor ze ook niet meer lastig gevallen of gefotografeerd kunnen worden. Hun werk wordt daardoor rustiger. De uitstraling van de Wallen zal hierdoor veranderen. Door minder toeristen zal mogelijk ook het vooral op hen gerichte aanbod in winkels en horeca veranderen.

Aandachtspunten
Sekswerkers worden minder zichtbaar voor elkaar. Zichtbaarheid wordt door sekswerkers in verband gebracht met veiligheid. Het veiligheidsgevoel zou kunnen verminderen. Een belangrijke vraag waar hier ook rekening gehouden moet worden is wat de mogelijke consequenties zijn voor de dan nog uitsluitend op de Ruysdaelkade

toegestane raamprostitutie. Er moet worden voorkomen dat de aanloop van kijktoerisme zich gaat verplaatsen van de binnenstad naar de Pijp.

Bij 'gordijnen dicht' is bovendien een punt van aandacht dat voldoende toezicht mogelijk moet blijven, om misstanden en ondermijnende activiteiten te voorkomen. In het najaar start met verschillende raamexploitanten een pilot 'gordijnen dicht' voor de periode van een jaar om te zien of toezicht voldoende kan worden gewaarborgd.

scenario 2: Verplaatsing van werkplekken en minder raamprostitutie op de Wallen/ Singel

Een deel van de ramen op Wallen/Singel sluit en deze werkplekken worden verplaatst naar een andere locatie in Amsterdam. De gemeente Amsterdam biedt sekswerkers andere mogelijkheden om in de vergunde branche te werken op een plek met minder drukte en de daarmee gepaard gaande overlast zoals op de Wallen, maar wel goed bereikbaar voor de klanten. Ook hier geldt dat verschillende variaties mogelijk zijn in type werkplek (zoals een prostitutiehotel), het aantal ramen/ werkplekken op de Wallen/Singel, al dan niet met gordijnen open of dicht en de mate van toegankelijkheid van Wallen/Singel. Ook dit scenario kan kansen bieden voor mannelijke en transgender sekswerkers. Er is ruimte voor nieuwe initiatieven zoals meer maatschappelijke vormen van exploitatie.

Impressie
Op Wallen zal de nadruk minder op prostitutie liggen. Bij een deel van de ramen zijn de gordijnen dicht. Het gebied wordt daardoor minder interessant voor toeristen. Sekswerkers kunnen hun werk doen zonder door grote stromen toeristen gestoord te worden. Ook klanten zullen zich minder gestoord voelen. Het aantal op toeristen gerichte voorzieningen zal kleiner worden. In de vrijkomende bedrijfsruimtes kunnen andere (buurtgerichte) functies komen.

Aandachtspunten
Minder ramen betekent minder mogelijkheden voor de sekswerkers die specifiek in de raamprostitutie op de Wallen/Singel willen werken. Er bestaat een risico dat zij uiteindelijk kiezen om onvergund te gaan werken en met deze keuze uiteindelijk kwetsbaarder worden voor misstanden en mogelijke uitbuiting.

scenario 3: Verplaatsing prostitutie naar nieuwe locatie(s) in Amsterdam

Alle raamprostitutie verdwijnt uit het gebied Wallen/Singel en er wordt een ander gebied of locatie aangewezen voor prostitutie. Sekswerkers kunnen daar bijvoorbeeld zowel achter het raam als via internet klanten werven.
Een andere mogelijkheid is dat er een prostitutiehotel wordt geopend. Hier kunnen zzp-ers voor wisselende periodes een kamer huren en afspreken met klanten die via internet zijn geworven. Op deze locaties zijn politie, toezichthouders en zorgpartijen

aanwezig. Ook is het bijvoorbeeld denkbaar dat er een geheel nieuwe overzichtelijke prostitutiestraat wordt geopend elders in de stad.

Impressie
Het karakter van de Wallen zal veranderen. Zonder prostitutie zullen toeristen minder aanleiding hebben om het gebied te bezoeken. Er komt ruimte voor andere functies die de Wallen/Singel een ander aanzien geven. Dat kunnen op bewoners gerichte voorzieningen zijn, maar evengoed toeristische trekpleisters met een andere inhoud. Op straat wordt het gemoedelijker; de overlast zal sterk afnemen.

Aandachtspunten
Een gevolg van dit scenario is dat het volledig verdwijnen van alle werkplekken op de Wallen/Singel een grote verandering betekenen voor de sekswerkers die daar nu werken. Hierdoor bestaat ook hier een risico dat zij uiteindelijk kiezen om onvergund te gaan werken. Een nieuwe locatie zal daarom zoveel mogelijk moeten aansluiten bij hun behoeftes, zal aantrekkelijk en veilig moeten zijn. Maar moet ook goed bereikbaar zijn voor de klanten.

scenario 4: Uitbreiding (raam)prostitutie op Wallen/Singel
Er komen ramen of alternatieve vormen van werkplekken bij op Wallen/ Singel. Hierbij kan worden gedacht aan nieuwe (inpandige) ramen, nieuwe clubs of het eerder genoemde prostitutiehotel (in de binnenstad).

In dit scenario neemt het aantal werkplekken (en mogelijk ook de variatie in werkplekken) en daarmee de keuzemogelijkheden voor sekswerkers toe. De toename in (variatie van) werkplekken kan sekswerkers die nu nog onvergund werken mogelijk de keuze laten maken voor de vergunde branche.

Impressie
Het wordt drukker in het gebied. Toeristen zullen zich blijven vergapen aan de raamprostitutie, maar mogelijk ook aan het andere aanbod van sekswerkers. Het aantal op toeristen gerichte voorzieningen zal verder toenemen. Mogelijk komen er daarnaast ook meer 'reguliere' klanten op het gebied af. Het gebied zal mogelijk verstopt raken, waardoor crowdcontrol en toegang-beperkende maatregelen noodzakelijk zijn.

Aandachtspunten
Het is de vraag waarin deze gebieden nieuwe ramen of werkplekken zouden kunnen komen. De ruimte in het gebied is immers beperkt en de druk op vastgoed groot.

Haalbaarheid van scenario's
Bij elk scenario spelen juridische en financiële aspecten een rol. Zo zijn bijvoorbeeld met bestemmingswijzigingen (en onteigening) veel tijd en geld gemoeid. De hier

gepresenteerde scenario's zijn nog niet getoetst op haalbaarheid in juridisch en financieel opzicht. Voor nu ligt de nadruk op het open debat.

De ontwikkelingen in de prostitutiebranche en de binnenstad vragen van ons allen om na te denken over mogelijkheden om de situatie te verbeteren. Ik hoop dat deze brief een goede aanzet vormt voor een constructief open gesprek in onze stad en raad.

Met vriendelijke groet,
Namens het college en de stadsdeelvoorzitter Centrum,

Femke Halsema
Burgemeester

Achtergrond: prostitutie in Amsterdam

Vergunde sector

Prostitutie is legaal. Amsterdam hanteert een vergunningstelsel waarin vergunningen worden afgegeven voor raamprostitutie bedrijven, seksclubs en escortservices. Een vergunning wordt alleen verleend op een locatie waar prostitutie volgens het bestemmingsplan is toegestaan. Een prostitutiebedrijf is verplicht om zorg te dragen voor de arbeidsomstandigheden (waaronder ook sociale en fysieke veiligheid en hygiëne) voor 'hun' zzp'ers. Vergunde bedrijven worden door de gemeente op de vergunningsvoorwaarden gecontroleerd. Daarnaast wordt er veldwerk verricht door zorgpartijen: zij bieden gezondheidscontroles en hulp.

Onvergunde sector

Er bestaat ook een onvergunde sector. Exacte cijfers zijn niet bekend maar aannemelijk is dat het onvergunde deel van de markt veel groter is dan het vergunde deel. Het kan gaan om prostitutie in woningen, in massagesalons zonder vergunning, sauna's, illegale escort maar ook prostitutie in de openbare ruimte (straatprostitutie zoals tippelen of *car dates*). Deze bedrijven of illegaal werkende sekswerkers proberen buiten zicht te blijven, wat de risico's op misstanden en mensenhandel vergroot. Er is immers geen regulier toezicht en vaak geen contact met hulpverlening. Werkplekken kunnen daarnaast onhygiënisch en onveilig zijn. De gemeente voert bestuurlijke controles uit -op de onvergunde prostitutiebranche. Daarbij worden regelmatig personen aangetroffen die zich in een kwetsbare positie bevinden, bijvoorbeeld door grote schulden of verslavingsproblematiek. In deze gevallen ligt het zwaartepunt van een controle niet op het handhaven van regels maar het bieden van zorg.

Relatie tussen vergund en onvergund

Er bestaat een wisselwerking tussen vergunde en onvergunde prostitutie. Regels binnen de vergunde branche hebben effect op de aantrekkingskracht van de onvergunde prostitutie. Als sekswerkers in de vergunde prostitutie vinden dat hun bedrijfsvoering door overheidsbemoeienis te veel wordt gehinderd of de werkplekken onvoldoende aantrekkelijk vinden, dan is de kans groot dat zij overstappen naar de onvergunde prostitutie. Vanaf dat moment wordt het nog moeilijker om zorg en hulp te bieden en misstanden te beperken, laat staan te voorkomen. Vanuit dat oogpunt is van belang dat het vergunde circuit niet zodanig beperkt en onaantrekkelijk wordt dat sekswerkers ervoor kiezen om onvergund in plaats van vergund te werken. Dit is belangrijk bij de gedachtevorming over de scenario's.

Zorg en ondersteuning voor sekswerkers

In Amsterdam wordt speciale hulpverlening geboden aan sekswerkers. De ervaring leert namelijk dat zij te weinig van de reguliere hulpverlening gebruik maken, onder meer door het stigma dat zij ervaren door hun werk. Het grootste deel van het ondersteuningsaanbod voor sekswerkers is ondergebracht bij het prostitutie- en gezondheidscentrum P&G292. Deze organisatie biedt zowel maatschappelijke ondersteuning en vertrouwenspersonen als gezondheidszorg aan sekswerkers op hun locatie aan de Nieuwezijds Voorburgwal en in het veld. Zo wordt de drempel voor inloop zo laag mogelijk en wordt het bereik vergroot. Daarnaast zijn ook Scharlaken Koord en het Leger des Heils actief in hulpverlening aan sekswerkers; zij bieden laagdrempelig maatschappelijk werk voor sekswerkers met een hulpvraag en verrichten ook veldwerk. In Amsterdam is voor sekswerkers met een wens om ander werk te doen ('uitstappen') een specialistische ondersteuningsketen ingericht. Sekswerkers kunnen hier terecht met al hun vragen over werk en inkomen, voor het opdoen van werkervaring, voor persoonlijke ontwikkeling en jobcoaching.